

Сања С. Маркељић¹

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Катедра за англистику

<https://orcid.org/0000-0002-9108-4996>

О СЕМАНТИЧКО-ПРАГМАТИЧКОЈ (НЕ)ПОДУДАРНОСТИ ЕНГЛЕСКЕ КОЛОКАЦИЈЕ (*TO*) *GO OUT ON A LIMB* И ЊЕНИХ ПРЕВОДНИХ ЕКВИВАЛЕНАТА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду се бавимо семантичко-прагматичким (не)подударностима енглеске колокације која у себи садржи идиом (*to*) *go out on a limb* и њених српских еквивалената. Превођење идиома један је од најтежих преводилачких задатака. Њихова комплексна семантичка природа и културолошка условљеност често доводе до тога да их преводиоци изостављају у преводу, а да лексикографи не могу да се са лакоћом договоре како преводни еквивалент једног идиома треба да изгледа у двојезичном речнику. Ово резултира читавим спектром преводних еквивалената, који се креће од готових јединица које су спремне за неометани унос у текст до објашњења и дефиниција која преводиоцу могу да помогну у изналажењу еквивалената (ZGUSTA 1971: 319; AL-KASIMI 1983: 60). Поређењем и контрастирањем семантичких обележја оригиналне колокације и ексцерпираних еквивалената, настојимо да утврдимо њихове сличности и разлике, односно у којој мери српске јединице преносе значења ове енглеске колокације и у којој се мери ексцерпиране јединице могу користити као готове јединице у српском тексту. Сprovedено истраживање дало је следеће резултате: (1) велика већина коришћених речника нуди неидиоматске јединице ексланаторно-дескриптивног карактера уместо идиоматских, односно преводе разних дефиниција, објашњења и синонима енглеског идиома; (2) ниједан од коришћених енглеско-српских двојезичних речника није понудио еквивалент који има идентичну семантичко-прагматичку ширину као идиом и колокација којима смо се бавили; (3) упркос извесним подударностима, приметно је да језичке јединице понуђене као еквиваленти у коришћеним речницима нису универзално примењиве на сваки контекст у којем се енглеска колокација може користити и да постоје битне неподударности.

Кључне речи: преводни еквивалент, двојезични речник, идиом, колокација, *go*, *out on a limb*

1. О идиомима као делу лексикона

У *A Dictionary of Linguistics* Кристал (2001: 155) дефинише идиоме као след речи који је семантички, а често и синтаксички ограничен, па стога функционише као засебна јединица и наглашава да се њихово значење не може добити комбиновањем значења речи од којих се идиом састоји. На пример, комбиновањем значења речи *go* (= ићи), *fly* (=летети), *a* (=неодређени члан) и *kite* (=змај) нећемо добити

¹ sanja.markeljic@filum.kg.ac.rs

значење идиома *go fly a kite* (= *оглази* или *їуби се*). Јасно је дакле да идиомима не управља принцип семантичке композиционалности и да се њихово значење мора учити напамет, у чему се и огледа њихова семантичка ограниченост. Што се синтаксичке ограничености тиче, треба истаћи да најчешће није дозвољено синтаксички или морфолошки модификовати идиом. Како Кристал наводи (2011: 179), могуће је рећи *it is raining cats and dogs*, али не и *it is raining a cat and a dog* или *it is raining dogs and cats*.

Прћић (1997: 115) идиоме сврстава у лексичке *сїојеве* и користи три критеријума као основу за утврђивање идиоматичности лексичког споја: прозирност (= могућност добијања укупног значења лексичког споја на основу индивидуалних компоненти), замењивост (= могућност замене једне компоненте семантички сродном компонентом) и постојаност (= могућност морфосинтаксичких и сличних трансформација). Идиомом се може сматрати само лексички спој који карактерише непрозирност, немогућа или минимална замењивост и висока постојаност. Уз све наведено, у литератури се издваја још једно типично обележје идиома, а то је фигуративност. Идиоми су носиоци најчешће метафоричког значења и готово увек дочаравају неку слику (на пример, *spill the beans, let the cat out of the bag...*) (TAYLOR 2018: 65).

Поред горе изнетог традиционалног тумачења идиома, постоји и шире, савременије виђење које скреће пажњу на читав низ структурно фиксних израза који по неким својствима одступају од онога што бисмо могли назвати стереотипним, традиционалним идиомом, а опет се могу сматрати идиоматским. Тајлор (2018: 63–70) побраја следеће изразе: (1) лексички специфични изрази који су синтаксички необични (енг.: *lexically specified expressions, with unusual syntax; syntactically anomalous expressions*): *by and large, in short*; (2) устаљене фразе, клишеи, изреке, пословице, алузије, цитати: *to be or not to be, make hay while the sun shines, you've got to be joking*; (3) устаљени изрази са конвенционализованом интерперсоналном или дискурсном функцијом (енг.: *fixed expressions, which often have a conventionalized interpersonal or discourse function*): *on the other hand, last but not least, you're telling me!*; (4) колокацијски спојеви чији је део лексема која се може користити само у одређеним спојевима (енг.: *cranberry words*): *taken aback*; (5) идиоми са „празним местима” у које се може убацити читав низ одговарајућих лексема (енг.: *idioms with slots which can be filled by a range of appropriate items*): *day in day out / year in year out; yours sincerely / yours faithfully*; (6) конструкциони идиоми: *the more the merrier, not in my house you won't, one more beer and I'm leaving*.

Идиоми чине велики јединствени део лексикона и представљају највећи проблем приликом усвајања вокабулара једног језика, како за матерње, тако и за нематерње говорнике (JONG, PENG 2007: 175). У лингвистици и лексикографији сматрају се једном од есенцијалних јединица, која се никада не може посматрати одвојено од културолошког и историјског контекста из којег је проистекла (JONG, PENG 2007: 175–177). Велико научно интересовање за идиоме и њима сличне конструкције проистиче из чињенице да су ове јединице у великој мери заступљене у језику и језичкој употреби, до те мере да неки лингвисти сматрају да људи не комуницирају речима, већ фраземама (EVERART i dr. 1995: 1–2). Лексикографи су

свакодневно суочени са тешким задатком њихове обраде јер идиоми нису јасно одељена, затворена група лексичких јединица колико спектар јединица који се креће од потпуно семантички непрозирног фигуративног идиома до оних семантички прозирних и подложних модификацији. Треба додати да није увек лако одредити која се вишечлана јединица може назвати идиомом, као и прецизно одвојити идиоме од осталих вишечланих јединица и да они спадају у категорију речи под називом *фази* (енг.: *fuzzy*) (VEIZBERGS 2019: 113).

Прецизно дефинисање идиома у једнојезичним речницима такође је велики проблем. Како наводи Џостен (2010: 61), једно значење идиома *to cry wolf* је *to give a false alarm*, али треба истаћи да спој *to give a false alarm* у енглеском језику није ограничен на исти тип контекста нити има исте конотације као идиом *to cry wolf*. Стога, дефиниције у једнојезичним речницима често су мањкаве, а томе доприносе и сами лексикографи. Како Шчепањак (2012: 51–52) наводи: 1) у случају различитих идиома, лексикографи понекад не дају довољно прецизне дефиниције које јасно показују разлику између њих. На пример, идиоми *to carry the can* и *to be tarred with the same brush* су два различита идиома, али се у појединим речницима могу наћи готово идентичне дефиниције: *to be blamed or punished for something that is someone else's fault as well as your own* (= *to carry the can*) и *to be blamed for someone else's faults or crimes* (= *to be tarred with the same brush*); 2) у случају истих идиома, лексикографи могу изабрати да нагласе различите компоненте значења и тако дају различите дефиниције. На пример, Шчепањак издваја пример обраде идиома *to lead someone a merry dance* (= *cause someone to feel bad*) у пет различитих речника и истиче да сваки речник у оквиру дефиниције даје примере различитих типичних разлога због којих би се неко могао осетити лоше. На пример, у једној дефиницији стоји да можемо учинити да се неко осети лоше уколико га лажемо, док у другој стоји да исто можемо постићи уколико некога терамо да ради непотребне ствари и слично. Овде постоји могућност да неко погрешно протумачи идиом и помисли да он значи лагати неког и слично; 3) у настојању да дефиниција буде што прецизнија и једноставнија, лексикографи често дају дефиниције које су семантички или преуске или превише опште. На пример, *give the elbow* не значи само *ending a relationship with someone*, како се наводи у појединим речницима, већ може значити и *dismissing someone from their job*. Ван контекста, остаје нејасно значење речи *responsible* у дефиницији идиома *to carry the can: to be the person responsible for something*. Из ове дефиниције није јасно да бити одговоран у случају овог идиома значи сносити одговорност за нешто или бити окривљен за нешто (*answerable, to blame*), а не бити задужен за нешто (*in charge/control of*). У дефиницији идиома *to turn/twist the knife* која гласи *to make a bad situation worse* није прецизирано да је то нешто што се ради другима, а не себи; 4) лексикографи некада могу дати непотребно опширне дефиниције.

Ништа мање захтеван није задатак обраде идиома у двојезичним речницима у којима се као посебан проблем јавља проблем еквиваленције. Према Згусту (1971: 319) као и Ал-Касимију (1983: 60), постоје две врсте преводних еквивалената у двојезичним речницима: (1) преводни еквиваленти који се одмах могу унети у текст (енг. *insertable translational equivalents*); (2) експланаторни или дескриптивни

преводни еквиваленти који се не могу увек одмах унети у текст и који често могу садржати објашњења која су слична дефиницијама и описима (енг. *explanatory / descriptive equivalents*). Бурханов (2004: 22) пише да у речницима не треба наводити еквиваленте овог другог типа, односно преведене дефиниције или експланаторне парафразе, већ само конкретне лексичке јединице из циљног језика које могу послужити као контекстуално прикладни и јасни преводни еквиваленти. Овакав приступ обради идиома често се сматра оправданим и неопходним ради подизања свести о битности превођењу идиома, нарочито код оних преводаца који су склони да их изостављају у преводу. На тенденцију недовољног препознавања и изостављања идиома у преводу указано је још током позних седамдесетих, када је и више пажње почело да се посвећује питању корисних двојезичних референтних књига (VLODARČIK-STACURSKA 2015: 63). Изостављање идиома у преводу није неретко, нарочито из стилских разлога или у случајевима када у одређеном језику не постоји конкретан еквивалент или се значење идиома не може са лакоћом парафразирати (BEJKEK 2011: 86).

2. Превођење идиома: стратегије

У *Речнику српскохрватскога књижевног језика* (1990: 349), идиоми се дефинишу као „устаљена, окамењена фраза својствена неком језику, која се не може превести на други језик”. На ово запажање о непреводљивости идиома надовезује се и Бугарски (2014: 82), који истиче да се идиоми по правилу не могу превести, осим ако не постоје културолошки маркирани еквиваленти у другом језику (на пример, *six of one and half a dozen of the other* и *nije šija nego vrat*). Разлози због којих је тешко или понекад чак и немогуће превести идиом на други језик су следећи: (1) у језику не постоји еквивалент; (2) идиоми имају уникатна културолошка значења; (3) постоји слична језичка јединица у другом језику, али се користи у различитом контексту; (4) два идиома у два различита језика могу имати различите конотације (BEJKEK 2011: 79–81).

Садегпор (2012: 270) наводи три стратегије за превођење идиома. Прва, најоптималнија стратегија, јесте стратегија *идиом–идиом*. Она се највише препоручује, али је њена примена могућа само уколико у језику на који се преводи постоји идиом који и по конотацији и по денотацији одговара идиому који се преводи, што није увек случај. Бејкер (2011: 77) истиче још једно ограничење ове наизглед идеалне стратегије: идиоматска решења се често разликују од оригинала у погледу стила, регистра и реторичког ефекта. Поред конотације и денотације, форма идиома је такође битна преводачка брига. Преводиоци и лексикографи могу пронаћи или понудити идиом истог или сличног облика (као и значења) или идиом сличног значења, али различитог облика, односно идиом који се састоји од различитих лексичких јединица (BEJKEK 2011: 77,79).

Друга стратегија је стратегија *идиом–неидиом*. Она подразумева неидиоматски превод и парафразу значења. Сматра се најразумнијом, али не резултира увек преводом који адекватно преноси интензитет оригиналног израза или значење у целости. Треба истаћи да ово не мора нужно бити последица неумећа преводиоца и лексикографа или неподударности два језика, већ и неадекватне обраде значења идиома у једнојезичним речницима, које се преводи, а често је формулисано пре-

опширно, уопштено, семантички преуско или чак двосмислено. Ипак, како Бејкер истиче (2011: 81) овој стратегији се најчешће прибегава, нарочито у случајевима када не постоји идиоматски преводни еквивалент у циљном језику или када постојећи идиоматски еквивалент из стилистичких разлога није могуће употребити. Поједини аутори такође препоручују ову стратегију уколико у језику постоји лексема или колокација која је боље семантичко решење чак и од доступних идиоматских еквивалената (VEIZBERGS 2019: 124).

Трећа стратегија јесте стратегија *реч-за-реч* или стратегија буквалног превода. Ова стратегија се не препоручује пошто често резултира бесмисленим, неприродним или неразумљивим преводилачким решењима, што нас доводи до закључка да у суштини постоје две стратегије којима преводиоци и лексикографи могу да се служе приликом превођења идиома, односно стратегија идиоматског и неидиоматског превода.

3. О идиому (*to go*) *out on a limb* и његовим еквивалентима

Увид у енглеске речнике открива да је овај енглески идиом семантички изузетно комплексан и да је немогуће издвојити једну речничку дефиницију као значењски свеобухватну. Дефиниције из речника разврстали у две групе. Прву групу чине оне у којима је посебан нагласак стављен на семантичке компоненте *изолованости*, *усамљености* (у мишљењу или делању) и *изостанка подрике*:

- (1) alone and without help or support: *All the other countries signed the agreement, leaving Britain out on a limb. He'd gone out on a limb (=taken a risk) to help us.* (LDCE)
- (2) in a position where you have no support from other people: *I'm going to go out on a limb here and say I completely disagree.* (MD)
- (3) having an opinion that is different from most people's and is unpopular: *She's going out on a limb in criticizing her own party leadership.* (CD)
- (4) isolated; In or into a position where one is not joined or supported by anyone else: *Aberdeen is rather out on a limb; I wouldn't go out on a limb like this if I didn't have the data to justify it.* (OD)
- (5) in a situation where you lack support. Usage: often goes with *go*: *He was pretty far out on a limb when he predicted the future of the industry two years ago. I'll go out on a limb and pick the Panthers to win on Sunday.* (CDAI 2003)
- (6) to do or say something that lacks evidence or support: *She really went out on a limb with that hypothesis – the facts don't support it at all. That politician went out on a limb and publicly questioned the views of his party.* (FISD 2017)
- (7) having ideas not shared by others; *In making his own views on the subject known, he had put himself out on a limb, as no one agreed with him.* (WDI 1993)

Другу групу чине дефиниције у којима је нагласак стављен на семантичке компоненте *ризика*, *ојасности*, *нејоволности* или *рањивости*, које се у претходним дефиницијама могу подразумевати, али нису експлицитно наведене:

- (8) If someone goes out on a limb, they do something they strongly believe in even though it is risky or extreme, and is likely to fail or be criticized by other people:

They can see themselves going out on a limb, voting for a very controversial energy bill. (CED)²

- (9) In an exposed or dangerous position with little chance of retreat (DMW)³
- (10) In a difficult, awkward, or vulnerable position, reference to being on a branch and not be able to retreat, to be afraid of retreating. This expression alludes to an animal climbing out on the limb of a tree and being afraid of or unable to retreat. Late 1800s: *I lodged a complaint about low salaries, but the people who had supported me left me out on a limb.* (AHDI 2013)
- (11) To openly risk taking an action or stating an opinion; take a risk in order to save something or someone: *Did you know that he went out on a limb for you and covered your missing assignments? He went out on a limb and predicted who would win the race for mayor.* (AS 2005)
- (12) In a dangerous or disadvantageous situation. The reference is to being isolated on a branch of a tree out of contact with the main trunk: *In making his own views on the subject known, he had put himself out on a limb, as no one agreed with him.* (WDI 1993)

Од четрнаест коришћених двојезичних речника у свега пет речника смо пронашли преводне еквиваленте за овај идиом. Енглеско-српски речници у којима смо пронашли неку врсту преводног еквивалента су: *Енглеско-српски енциклопедијски речник* (Душан Симић), *Енглеско-српски речник жаргона и идиома* (Нина Живанчевић), *Енглеско-српски фразеолошки речник* (Бошко Милосављевић), *Oxford English-Serbian student's dictionary: енглеско-српски речник са српско-енглеским индексом*, *Велики енглеско-српски речник* (Данко Шипка = *Comprehensive English-Serbian dictionary/ Danko Šipka*). Издвајамо седам неидиоматских јединица (експланаторно-дескриптивних) и једну идиоматску јединицу:

- 1) деловати мимо света и стога бити усамљен, положај усамљеника који чучи на грани, где сви могу да гађају (MILOSAVLJEVIĆ 2007: 197);
- 2) без туђе подршке (OESSD 2006: 489);
- 3) ставити се у осетљив или незавидан положај, ризиковати (ŽIVANČEVIĆ 2003: 62);
- 4) довести се у опасан положај, извргнути се опасности (SIMIĆ 2009: 710);
- 5) бити на ледини (ŠIPKA 2014: 1211).

4. Анализа

У овом раду бавимо се семантичко-прагматичким (не)подударностима енглеске колокације која садржи идиом *out on a limb* и горе наведених еквивалената. Идиом окарактерисали бисмо на следећи начин: (1) идиом *out on a limb* спада у стереотипне идиоме; (2) он је семантички непрозиран и некомпозиционалан; (3) не дозвољава морфолошке и сличне модификације. Стога, није правилно рећи *out*

2 Додатне дефиниције из Колинсовог речника: *out on a limb* (in British English) in a precarious or questionable position; isolated, esp because of unpopular opinions; (in American English) in a precarious or vulnerable position or situation; in a dangerous or compromising situation; vulnerable; in a position of weakness without any help or support.

3 У овом речнику није било понуђених примера.

on two (three...) limbs, out on the limb и слично; (4) он има фигуративно значење и припада неформалном регистру; (5) једнојезични речници откривају да он може колоцирати са више глагола: *be, go, get, leave, put*. Као предмет анализе у овом раду одабрана је колокација (*to*) *go out on a limb* јер се и у доступним једнојезичним речницима као и у језичком корпусу издваја као примарна, односно најучесталија колокација.⁴

Поређењем, односно контрастирањем семантичких обележја идиома и екскерпираних еквивалената, настојимо да утврдимо њихове сличности и разлике, односно семантичку ширину и контекстуалну примењивост српских јединица. Разлике у семантичком саставу и немогућност примене српског еквивалента у одређеном семантичко-прагматичком контексту илуструјемо конкретним примерима. Сprovedено истраживање показало је да упркос извесним подударностима српски еквиваленти нису универзално примењиви на сваки семантичко-прагматички контекст у којем се енглески идиом, тј. колокација може користити и да постоје битне неподударности у значењу и контекстуалној употреби.

4.1. Експланаторне парафразе као преводни еквиваленти

4.1.1. *Деловаћи мимо свейџа и сџоџа бијџи усамљен; њоложај усамљеника који чучи на ѣрани, ѣде сви моју да ѣађају*

Изолованост и изложеност, деловање мимо свих осталих, усамљеност у чињењу или мишљењу адекватно преносе део значења овог идиома, али је неометани унос ове експланаторно-дескриптивне парафразе у српски текст упитан из два разлога. Као експланаторно-дескриптивна јединица, ова парафраза може деловати језички обимна и незграпна и захтевати извесне модификације у зависности од језичког контекста. Ипак, поред њене потенцијалне језичке незграпности, сматрамо да ова српска конструкција нема исту семантичку ширину и стога не може бити прихватљиво преводилачко решење у појединим контекстима у којима се *to go out on a limb* често затиче. Илуструјемо следећим примерима:

- 1) When I asked my mom if we could go to Florida, she said yes and as a bonus, I got to pick a friend to go with me. I **went out on a limb** and asked a girl named Jill. (BB 2017)

4 У сврху утврђивања учесталости (F – frequency) горе наведених колокација коришћена су три језичка корпуса: NOW (*News on the Web*) corpus, *Corpus of Contemporary American English* (COCA) и *British National Corpus* (BNC). Претрага NOW (*News on the Web*) corpus дала је следеће резултате:

BE	F	GO	F	GET	F
*be out on a limb	9	*go out on a limb	2233	*get out on a limb	2
*am out on a limb	2	*goes out on a limb	90	*gets out on a limb	3
*is out on a limb	49	*went out on a limb	558	*got out on a limb	2
*are out on a limb	51	*gone out on a limb	190	*getting out on a limb	0
*was out on a limb	29	*going out on a limb	977	*gotten out on a limb	0
*were out on a limb	12				
*been out on a limb	9				

LEAVE	F	PUT	F
*leave out on a limb	0	*put out on a limb	1
*leaves out on a limb	0	*puts out on a limb	0
*left out on a limb	40	*putting out on a limb	0
*leaving out on a limb	0		

Идентичне резултате, односно издвајање колокацијског споја *go + out on a limb* као најфреквентнијег у доступном језичком материјалу, дала је и претрага преостала два корпуса.

?Деловао сам мимо света/ усамљено и позвао сам девојку по имену Џил.

- 2) I'm sure the down payment is going to make a big difference. I'm **going out on a limb** and saying this is your house. (PG 2003)

?Деловаћу мимо свих/усамљен и рећи ћу да је ово твоја кућа.

- 3) In spite of her illness, she **went out on a limb** for her best friend. She went mountain hiking with her. (OЗ 2005)

?Иако је била болесна, деловала је мимо свих за најбољу пријатељицу и отишла је са њом на планинарење.

?Иако је била болесна, била је усамљена у свом деловању/деловала је усамљено када је отишла са најбољом пријатељицом на планинарење.

- 4) He never **went out on a limb** with clients' money and he always sought the client's permission whenever he made a major investment change. (JB 2000)

?Никада није деловао мимо свих/усамљено када је у питању новац његових клијената и увек би тражио дозволу [...]

- 5) At the risk of alienating parents and career-minded friends, I will **go out on a limb** and say it is perfectly okay to remain undecided on a major – at least for the first year of college, and usually for the first two years. (HTSIC 2004)

? Деловаћу мимо свих/усамљено и рећи да је сасвим у реду...

У споју деловања мимо света и самога бића усамљен наглашена је пре свега нечија изолованост и одвојеност од других: неко једини нешто чини или мисли. Ово није нужно наглашено у примерима (1) – (5), где је нагласак пре свега на ризику или неповољним последицама. У случају примера (1) може да дође до неприхватања понуде (Џил може рећи не), у случају примера (2) неко може погрешити у процени, у случају примера (3) неко ризикује здравље, у примеру (4) може доћи до губитка нечијег новца док у случају примера (5), што је и експлицитно наведено, може доћи до неодобравања и дистанцирања одређених група људи уколико се говорник усуди да изнесе неке од својих ставова.

Други део, *положај усамљеника који чуци на ирани, где сви моћу да њајају*, сматрамо језички још незграпнијом и семантички још ужом конструкцијом. Ову јединицу није могуће унети у текст као готову јединицу. Штавише, и више је него очигледно да ова конструкција није уврштена у речник из којег је ексцерпирана као прави еквивалент, већ као јединица која преводицу треба да објасни порекло енглеског идиома и додатно разјасни значење.

4.1.2. Без шуђе њогришке

У зависности од контекста, српско *без шуђе њогришке* можемо тумачити на следеће начине: (1) самостално, без помоћи или охрабривања других; (2) напуштен од стране других и препуштен самом себи, изолован, без одобравања или потпоре других. На пример, неко може да успе у пословном свету *без шуђе њогришке*, да се избори за промене у друштву *без шуђе њогришке*, да победи у сукобу *без шуђе њогришке* или да због непромишљених или безобзирних поступака остане *без шуђе њогришке* (коју је до тада имао/ла) или да *без шуђе њогришке* износи смеле тврдње... На основу наведеног, приметно је да је и овај еквивалент у великој мери подударан

са оригиналним идиомом, иако он, морамо истаћи, не подразумева нужно у свом семантичком саставу семантичке компоненте *оїасносїи* и *ризика* на исти начин као енглески идиом. Ограничења у употреби илуструјемо следећим примерима:

- 6) When I asked my mom if we could go to Florida, she said yes and as a bonus, I got to pick a friend to go with me. I **went out on a limb** and asked a girl named Jill. (BB 2017)

?Без туђе подршке питао сам девојку по имену Џил.

У енглеском оригиналу, говорник је решио да окуша срећу и позове Џил, која може одбити или прихватити понуду, што може представљати једну врсту ризика. У српском преводу пак значење се потенцијално мења и постаје двосмислено. Није јасно да ли је говорник сам, без туђе помоћи или охрабрења и на сопствену иницијативу решио да позове Џил или можда нико није одобравао, односно подржао тај његов поступак.

- 7) You are describing your father's reaction to the loss of your mother, and I am going to **go out on a limb** and say it devastated him. (DNM 2020)

?Без туђе подршке рећи ћу да га је то веома погодило.

Употреба овог енглеског идиома у контексту погађања, предвиђања или претпостављања врло је честа. Говорник у примеру (7) износи тврдњу за коју не зна поуздано да ли је тачна или не, што може подразумевати изврстан ниво ризика (на пример, погрешна процена) и несигурности. Српски превод нема идентично значење. Штавише, српски превод нагласак ставља на нечију усамљеност или самосталност у доношењу става и потпуни изостанак подршке, што није нужно случај са енглеским оригиналом.

- 8) In spite of her illness, she **went out on a limb** for her best friend. She went mountain hiking with her. (O3 2005)

?Иако је била болесна, **без туђе подршке** урадила је то за своју најбољу пријатељицу. Ишла је на планинарење са њом.

У енглеском оригиналу неименована женска особа доводи себе у ризичан и несигуран положај због крхког здравља. Међутим, у српском преводу то значење се до некле губи и добија се ново, двосмислено значење. Другим речима, није јасно да ли је она то урадила без туђе помоћи (што може, али и не мора нужно подразумевати ризик) или су сви били против тога да она иде на планинарење због крхког здравља. Слично се понавља и у овом примеру:

- 9) He never **went out on a limb** with clients' money and he always sought the client's permission whenever he made a major investment change. (JB 2000)

?Никада није **без туђе подршке** радио било шта са новцем својих клијената и увек би тражио дозволу [...]

Српски превод ставља нагласак на избегавање деловања или доношења одлука без неке врсте потпоре других (одобравања, помоћи, савета...), док то није случај са енглеским оригиналом.

4.1.3. *Сїавиїиї се у осейїїив или незавидан їоложаї, довесїиї се у оїасан їоложаї*

или извринути се ојасносії

Еквиваленти сјавијти се у осетљив или незавидан положај, довести се у ојасан положај или извринути се ојасносії у великој мери верно преносе семантички садржај ове енглеске колокације. На пример:

- 10) Besides discussion and commentary, I **went out on a limb** by making bold and sometimes foolish assertions like when I maintained that Osama Bin Laden had been killed and Bush and the CIA were keeping it under wraps. (OBNWC 2010)
- 11) I **went out on a limb** for you. I risked my life for you. I located Amarok. I went up against him. I nearly died. (WSS 2018)

У случају примера (10) изношењем изузетно смелих тврдњи неко може себе довести у осетљив или незавидан положај, док је особа из примера (11) себе довела у позицију праве опасности и животне угрожености. У случају оваквих примера (контекст ризика), ове јединице могу се, у зависности од контекста, употребљавати и као готове јединице. Ипак, на основу примера (12)–(14), сматрамо да и ови еквиваленти због своје семантичке природе нису универзално примењиви на сваки контекст. Илуструјемо:

- 12) We'll talk more about this in detail. But I also recognize, and I'm willing to guess that with an audience like this, I'm just going to **go out on a limb** and guess that probably for most of you what I'm saying right now is not really a surprise or is probably not very new. (COCA)

?Извргнућу себе опасности и претпоставити да за већину вас ово што причам...

?Довешћу/ставићу себе у опасан/незавидан/осетљив положај и претпоставићу да за већину вас...

- 13) I don't think I'm **going out on a limb** by saying that a huge portion of Americans who drink coffee don't even actually like the taste of it. (COCA)

?Не мислим да **извргавам себе опасности** када кажем...

?Не мислим да себе **доводим у опасан/незавидан/осетљив положај** када кажем...

- 14) Do any of the criminals dominate other criminals because of prison-fostered sexual relationships? I'm going to **go out on a limb** here and guess no. (COCA)

?Извргнућу себе опасности и рећи да није тако.

?Довешћу/ставићу себе у опасан/незавидан/осетљив положај и рећи да није тако.

Реч ојасносії, односно ојасно подразумева (RSKJ 1990: 147) *проузроковање пројасији, ујрожавање животија или јојидељности*. Овако дефинисан, овај српски еквивалент знатно је семантички ужи од енглеског идиома, који не подразумева нужно *пројасиј*, *животину ујоженосиј* или *јојидељности* нити се искључиво користи у поменутом контексту. Уколико искористимо ову реч да преведемо енглески идиом у примерима (12)–(14), добијамо превод који није подударан са енглеским контекстом, из којег не можемо закључити да ће нечија претпоставка резултирати пропашћу, погибелношћу или губитком живота. Из истог разлога сматрамо да овај

еквивалент не би био добро преводачко решење у примерима (1), (2), (4) и (5). Слично се може рећи и за еквивалент *осейљив* који значи *йун йрейрека и неизвесносѝи, ойасан* (RSKJ 1990: 205).

Реч *незавидан* у колокацијском споју *незавидан йоложај* има значење *йежак, мучан, нейријайѝан* или *неуѝоган* (RSKJ 1990: 685). Оваквог семантичког састава, колокацијски спој *незавидан йоложај* подразумева мање екстремну неповољност положаја него претходна два еквивалента и стога га сматрамо подобнијим еквивалентом у горе наведеном контексту погађања, изношења претпоставки или потенцијално контроверзних ставова.

4.2. *Ризиковайѝи* као неидиоматски преводни еквивалент

Реч *ризиковайѝи* има следећа значења: *изложийѝи, излајаѝи ризику, ойасносѝи; довесѝи, доводиѝи у йиѝање; сѝавийѝи, сѝављаѝи на коцку* (RSKJ 1990: 537). Због своје језичке незграпности и семантичког састава, ова лексема се са лакоћом може убацити као готова јединица у српски превод. У примеру (1) *ризиковао сам* (= окушао срећу) и позвао девојку по имену Џил. У примеру (2) *ризиковаћу* и рећи да је кућа сигурно твоја. У примеру (3) неко *ризикuje своје здравље*. У примеру (4) неко никада не би *ризиковао* (= ставио на коцку) новац својих клијената. У примеру (5) неко *ће ризиковайѝи* и усудити се да каже нешто потенцијално контроверзно. У примеру (11) неко *ризикuje* због неког другог. У примерима (12)–(14) сви који износе своје процене или покушавају да погоде нешто *ризикую* да не буду у праву или изазову негативне реакције. У зависности од семантичког и колокацијског контекста, не споримо и да друге језичке јединице (неке од њих дате у загради) могу доћи на место овог еквивалента, али на основу ових примера сматрамо да ова лексема као преводни еквивалент може бити примењива на шири распон контекста него екпланаторни еквиваленти којима смо се бавили у претходним поглављима.

1.3. (*Биѝи*) *На ледини* као идиоматски преводни еквивалент

У само једном речнику пронашли смо еквивалент који би се могао описати као идиом или израз: (бити) *на ледини*. Између српског *на ледини* и енглеског идиома постоје извесне семантичке подударности. И српско *на ледини* може подразумевати тежак или неповољан положај. На пример, стање изолованости, напуштености, одбачености, одсуства подршке или незаштићености:

- 15) Prema ocjenama sagovornika Srpskainfo, sama činjenica da je Dodik, praktično, ostao „**na ledini**“⁵ i postao jedini regionalni lider koji podržava Rusiju, dovodi u realnu opasnost međunarodni položaj cijele Republike Srpske. (KNEŽEVIĆ 2022)
- 16) Tako je, ne poštujući moralna i stručna, nego gluva, nekritička, partijska načela, DS i njegov “vojvođanski šef” ruinirao svoju, ali i “vojvođansku” politiku, ostajući – sam **na ledini**, bez stvarne podrške onih koji vrede, onih koji nešto

⁵ У српском језику спој *осѝайѝи на ледини* може имати додатно значење *не биѝи узетѝи у обзир, биѝи заодиђен, осѝайѝи без добийѝка*. На пример, *Писар Маѝиѝи осѝа овом йриликом на ледини. Но изілег је да ће добийѝи за кайейѝана* (RSKNJ 1981: 302). Ниједан речник на енглеском језику не бележи слично значење за идиом или колокацију којом смо се бавили у овом раду.

znače. (ILIĆ 2013)

- 17) Propadanje prosvetnog sistema je davno počelo i svi smo spoznali da je dno mnogo šire i dublje nego što smo mogli da zamislamo. Sami smo **na leđini** i nikome više ne valjamo ma koliko se trudili, a još manje sebi valjamo kad prestanemo da se trudimo. (TORNJANSKI 2022)

Упркос тим подударностима, када овај еквивалент покушамо да искористимо да помоћу њега и одабраних српских еквивалената енглеског глагола (*to*) *go* пренесемо значење енглеске колокације (*to*) *go out on a limb*, сматрамо да се показује као мање повољно решење. Илуструјемо следећим примерима:

- 18) When I asked my mom if we could go to Florida, she said yes and as a bonus, I got to pick a friend to go with me. I **went out on a limb** and asked a girl named Jill. (BB 2017)

?Отишао сам/Изашао сам на ледину и питао сам девојку по имену Џил.

- 19) You are describing your father's reaction to the loss of your mother, and I am going **to go out on a limb** and say it devastated him. (DNM 2020)

?Отићи ћу/Изаћи ћу на ледину и рећи ћу да га је то веома погодило.

- 20) In spite of her illness, she **went out on a limb** for her best friend. She went mountain hiking with her. (O3 2005)

?Иако је била болесна, изашла је на ледину/отишла је на ледину због своје најбоље пријатељице...

- 21) He never **went out on a limb** with clients' money and he always sought the client's permission whenever he made a major investment change. (JB 2000)

?Никада није излазио на ледину/одлазио на ледину са новцем/када је у питању новац својих клијената и увек би тражио дозволу пре него што би...

- 22) At the risk of alienating parents and career-minded friends, I will **go out on a limb** and say it is perfectly okay to remain undecided on a major – at least for the first year of college, and usually for the first two years. (HTSIC 2004)

?Изаћи ћу/Отићи ћу на ледину и рећи ћу/када кажем је сасвим у реду остати неопредељен када је у питању...

Два су разлога због којих сматрамо да ово није добро решење. Најпре, у српским једнојезичним речницима наишли смо на више идиома који у свом саставу имају лексему *ледина* (= необрађено, запуштено земљиште, утрина, обраста травом или без биљног покривача; земља уопште, тло) али нисмо наишли на забележен пример лексичко-семантичког споја *оћићи* или *изаћи на ледину* који има исто фигуративно значење и примењив је на исту врсту контекста као енглеска јединица. Уколико би се преводилац одлучио за овако решење, користио би израз који није препознат у српском језику на исти начин као што је (*to go*) *out on a limb* у енглеском. Увид у *Корпус савременог српског језика* дао је исте резултате, односно ни у њему није забележен овакав спој.

Други разлог је што је овакав превод превише буквалан (стратегија реч за

реч) и збуњујућ, поготову ако се узме у обзир да се спој *оџићи* или *изаћи на ледину* може протумачити и буквално: физички изаћи или стати на неко земљиште, тло... Такође треба истаћи да ако би се преводилац одлучио да задржи речнички еквивалент *на ледини*, али да га модификује неким другим глаголом, сматрамо да се опет не добија адекватан превод. На пример, преводилац би могао рећи да ће особа из примера (22) *завршићи* или се *наћи на ледини* када изнесе своје контроверзно мишљење, да се женска особа *нашла на ледини* или *била на ледини* због своје пријатељице када је ишла са њом на планинарење или да особа из примера (21) никада није *била на ледини са новцем својих клијенаћа* или *да је увек тражила дозволу да не би са новцем својих клијенаћа остао* или *завршио на ледини*. Међутим, лексички спојеви *наћи*, *завршићи* или *бити на ледини* у српском језику користе се у нешто другачијем контексту. На пример, уколико неко изгуби посао или оно што је до сада имао, за њега се може рећи да је завршио или отишао на ледину. Уколико неко изгуби нешто што је до сада давало сигурност или пропадне, може се сматрати да је отишао на ледину. Уколико је неко истеран на улицу, може се рећи да је на ледини⁶. Ни коришћени речници ни *Корџус савременог српског језика* не дају примере употребе ових спојева у контексту погађања или предвиђања (19) или кушања (среће) или пробања са неизвесним исходом (18). У случају примера (20) ови спојеви се могу протумачити и буквално у контексту планинарења и физичког кретања. У примеру (22) дистанцирање извесних група људи можемо сматрати неповољним положајем, али пошто се не ради о нечијој изолацији, незаштићености или изостанку подршке са озбиљнијим последицама (видети примере 15–17), сматрамо да ни овде овај идиом није најпрецизније решење. Исто важи и за пример (21), дат изнад, који овако формулисан делује превише буквалан и нејасан.

4. Закључак

Контрастирање енглеског идиома, односно колокације и српских еквивалената показало је да ове јединице немају исту семантичко-прагматичку ширину. Док се *to go out on a limb* може неометано користити у свим енглеским примерима које смо навели, већина речничких еквивалената не може се убацити као готова јединица у датим преводима тих истих примера. Код српских еквивалената често се примећује одсуство одређених значењских компоненти енглеског идиома, односно колокације, али и присуство семантичких обележја која нису нужно део значења идиома или, уколико и јесу, у конкретном контексту енглеске реченице бивају неутралисана, те ни у преводу нису потребна. Све ово резултира непрецизним, понекад чак и двосмисленим преводом и захтева од преводиоца да сам смишља решења,

6 1) A narod sve to plaća. Isti onaj narod koga utužuju zbog struje, poreza, parkinga, koga deložiraju na ledinu, koji se guši po ulicama smradnih gradova. (JOVIĆEVIĆ 2024)

2) Остајући на ледини без игде ичега, до јуче властела или пронијари, ови избегли људи изгледали су као да никад ништа нису имали. (NIKOLIĆ 2007: 147)

3) U svom paketu za ekonomski spas Srbije od posledica korona virusa država je odlučila da da tri minimalca “stalno zaposlenim” radnicima kod preduzetnika, u malim i srednjim preduzećima. Ali neki radnici su ostali “na ledini” – oni na “privremenim i povremenim poslovima”. (MONDO 2020)

4) Пословодство ове фирме за производњу свих врста ауто и камионских приколица упозорава да ће се, уколико се ускоро не пронађе решење, седамдесетак запослених, међу којима је 70 одсто инвалида, наћи „на ледини“. (POLITIKA 2009)

што свакако није лак задатак.

Сматрамо да покушаји преношења значења овог енглеског идиома, односно ове енглеске колокације у српски језик добро илуструју проблеме двојезичне лексикографије као и проблеме са којима се преводиоци суочавају приликом превођења идиома. Пошто се идиоми често употребљавају у свакодневном говору и писању и често изостављају у превођењу, изузетно је важан лексикографски рад на изналажењу или осмишљавању оних еквивалената који се неометано могу користити као готове преводичалке јединице. У овоме би, сматрамо, изузетно могло помоћи проучавање и прикупљање разних еквивалената које преводици нуде у конкретном контексту разних књижевних и некњижевних дела. Поред темељнијег изучавања креативних преводилачких решења, наш је предлог да се приликом уношења експланаторно-дескриптивних еквивалената у речнике одаберу семантички што исцрпније дефиниције, објашњења или описи који што верније преносе преносе свеукупност семантичких обележја страног идиома. Уколико то није могуће, сматрамо да је том случају треба уврстити што више описа, дефиниција или објашњења како би се разјаснило значење идиома и преводиоцима понудила што квалитетнија подршка у тешком послу превођења идиома на други језик.

Цитирана литература

- AL-KASIMI 1983: AL-KASIMI, Ali M. *Linguistics and Bilingual Dictionaries*. Leyden: E.J. Brill, 1983.
- BEJCKER 2011: BAKER, Mona. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London and New York: Routledge, 2011.
- BURHANOV 2004: BURHANOV, Igor. „Requirements for an “Ideal” Bilingual L1→L2 Translation-Oriented Dictionary”. *Lexicos*, Vol. 14 (2004): 17–34.
- DŽOSTEN 2010: JOOSTEN, Jan. „Translating the Untranslatable: Septuagint Renderings of Hebrew Idioms”, in: R. Hiebert (ed.), *Translation Is Required: The Septuagint in Retrospect and Prospect*, Leiden: Brill / Atlanta: SBL, 2010, 59-70.
- EVERART 1995: EVERAERT, Martin. *Idioms: Structural and Psychological Perspectives*, New York: Psychology Press, 1995.
- JONG 2007: YONG, Heming and Jing PENG. *Bilingual Lexicography from a Communicative Perspective*, Amsterdam et al: John Benjamins Publishing, 2007.
- KRISTAL 2001: CRYSTAL, David. *A Dictionary of Linguistics*, Chicago: University of Chicago Press, 2001.
- KRISTAL 2011: CRYSTAL, David. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Malden: Blackwell Publishing, 2011.
- PRĆIĆ, Tvrtko (ur.). *Zbornik u čast Draginji Pervaz: Engleski jezik i anglofone književnosti u teoriji i praksi*. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2014.
- PRĆIĆ 1997: PRĆIĆ, Tvrtko. *Semantika i pragmatika reči*. Novi Sad, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 1997.
- SADEGPOR 2012: SADEGHPOUR, Rouhollah. *To translate idioms: Posing difficulties and challenges for translators*. <[http://www.dacoromania.instpuscariu.ro/articole/17_XVII_\(2012_nr.2\)%20\[Pages%20265%20-%20273\].pdf](http://www.dacoromania.instpuscariu.ro/articole/17_XVII_(2012_nr.2)%20[Pages%20265%20-%20273].pdf)> 10.02. 2023.
- ŠČEPANJAK 2012: SZCZEPANIAK, Renata. *The Role of Dictionary Use in the Comprehension of Idiom Variants*. Tübingen: Niemeyer, 2012.

- TAJLOR 2018: TAYLOR, John. *Ten Lectures on Applied Cognitive Linguistics*. Leiden, Boston: Brill, 2018.
- VEIZBERGS 2019: VEISBERGS, Andrejs. „The fuzzy concept of idiom and what it might mean for bilingual dictionaries”. *Baltic Journal of English Language, Literature and Culture* Vol. 9 (2019): 111–129.
- VLODARČIK-STAČURSKA 2015: WLODARCZYK-STACHURSKA, Anna. Some remarks on lexicographic treatment of idioms. *Journal of Language and Cultural Education*, 3 (3) (2015): 61–68.
- ZGUSTA 1971: ZGUSTA, Ladislav. *Manual of Lexicography*. The Hague/Paris: Mouton, 1971.

Речници

Српски једнојезични речници

- RSKJ 1990: *Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika* (drugo izdanje). Novi Sad : Matica Srpska, 1990. [orig.] Речник српскохрватскога књижевног језика (друго издање). Нови Сад : Матица Српска, 1990.
- RSKNJ 1981: *Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika*. Beograd: Institut za srpskohrvatski jezik, 1981. [orig.] Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Београд: Институт за српскохрватски језик, 1981.
- RSJ 2011: *Rečnik srpskog jezika*. Novi Sad: Matica Srpska, 2011. [orig.] Речник српског језика. Нови Сад: Матица Српска, 2011.
- Енглеско-српски (двојезични) речници
- MILOSAVLJEVIĆ 2007: MILOSAVLJEVIĆ, Boško. *Englesko-srpski frazeološki rečnik*. Beograd : Zavod za udžbenike (Subotica : Minerva), 2007. [orig.] Милосављевић, Бошко. *Енглеско-српски фразеолошки речник*. Београд: Завод за уџбенике (Суботица : Минерва), 2007.
- OESSD 2006: *Oxford English-Serbian student's dictionary : englesko-srpski rečnik sa srpsko-engleskim indeksom*. Oxford : Oxford University Press, 2006.
- SIMIĆ 2009: SIMIĆ, Dušan. *Englesko-srpski enciklopedijski rečnik*. Novi Sad : Prometej ; Sremska Mitrovica : Imprimator, (Novi Sad : Budućnost), 2009.
- ŠIPKA 2014: ŠIPKA, Danko. *Veliki englesko-srpski rečnik = Comprehensive English-Serbian dictionary*. Novi Sad : Prometej, 2014. [orig.] Шипка, Данко. Велики енглеско-српски речник : Comprehensive English-Serbian dictionary. Нови Сад : Прометеј, 2014.
- ŽIVANČEVIĆ 2003: ŽIVANČEVIĆ, Nina. *Englesko-srpski rečnik žargona i idioma*. Beograd : Prosveta, (Bor : Bakar), 2003.

Енглески (једнојезични) речници:

- AHDI 2013: *The American Heritage Dictionary of Idioms: American English Idiomatic Expressions & Phrases*, Boston: HMH, 2013.
- AS 2005: *American Slang: Cultural Language Guide to Living in the USA*, Seattle: Mottobene Inc, 2005.
- CDAI 2003: *Cambridge Dictionary of American Idioms*, Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- FISD 2017: *The Farlex Idioms and Slang Dictionary*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017.

WDI 1993: *The Wordsworth Dictionary of Idioms*, London: Wordsworth Editions, 1993.

Енглески (једнојезични) онлајн речници:

CED: Collins English Dictionary: <https://www.collinsdictionary.com/diction>.

CD: Cambridge Dictionary: <https://dictionary.cambridge.org>

DMW: Dictionary by Merriam Webster: <https://www.merriam-webster.com>

LDCE: Longman Dictionary of Contemporary English Online: <https://www.ldoceonline.com/>

MD: Macmillan Dictionary: <https://www.macmillandictionary.com/>

OD: Oxford Dictionaries: <https://www.oxforddictionaries.com>

Корпус

Корпус савременог српског језика <http://www.korpus.matf.bg.ac.rs/prezentacija/korpus.html>

Извори

BB: Christy Wright (2017) *Business Boutique: A Woman's Guide for Making Money Doing What She Loves*, New Jersey: Ramsey Press.

COCA: Corpus of Contemporary American English: <https://www.english-corpora.org/coca/>

DNM: Lexy Timms (2020) *Directing the Next Move*, Minnesota: Dark Shadow Publishing.

HTSIC: Mark J. Mach (2004) *How to Succeed in College! : Choosing a Major, Transferring, and Completing Your Degree in Four Years or Less*, Lanham: R&L Education.

ILIĆ, Miroslav. „Vojvodina 2013 – potreba za novom politikom”. Peščanik 19.04.2013.

JOVIĆEVIĆ, Dragan. „Nebojša Romčević za NIN: Vlast je preživela, ali država nije”. Nin 7.02.2024.

JB: Paul Newman (2000) *Joe B*, Bloomington: iUniverse.

KNEŽEVIĆ, Boris. „DODIK OSTAO NA LEDINI Podrška Srbije daljoj međunarodnoj izolaciji Rusije dovodi u nevolju cijelu Srpsku”. *Srpska Info* 08.04.2022.

MONDO: „Biće PARA I ZA UGOVORCE”. *Mondo* 24.04.2020.

NIKOLIĆ, Vidan. *Prokleta jerina*. Čačak: Legenda, 2007. [orig.] НИКОЛИЋ, Видан. Проклета јерина. Чачак: Легенда, 2007.

OBNWC: Bradford Koplowitz (2010) *Our Brave New World Compilation*, Morrisville: Lulu Enterprises Incorporated.

O3: Teresita Musngi Isidro, et al. (2005) *Options III (Speech Communication and Creative Expression)*, Quezon City: Rex Bookstore, Inc.

PG: Vivian Horne (2003) *Presence of Grace: A Story of Love*, Bloomington: Xlibris US.

POLITIKA: „Na ledini” 46 invalida. *Politika* 20.01.2009. [orig.] ПОЛИТИКА: „На ледини” 46 инвалида. *Политика* 20.01.2009.

TORNJANSKI, Isidora. „Kolege i kolegince (prosvetni radnici), krajnje je vreme!”. Pančevo City 28.11.2022.

WSS: Nicole Zoltack (2018) *When Sirens Screech: Mayhem of Magic*, CreateSpace Independent Publishing Platform.

Sanja Markeljić

THE ENGLISH COLLOCATION (*TO*) *GO OUT ON A LIMB* AND ITS TRANSLATION EQUIVALENTS IN SERBIAN

Summary

In this paper, we examine the differences and similarities between the English collocations *to go out on a limb* and its equivalents found in English-Serbian bilingual dictionaries. Bilingual dictionaries usually offer two types of translation equivalents: (1) ready-made or directly insertable equivalents and (2) explanatory or descriptive equivalents, which cannot be directly inserted into the target-language text (ZGUSTA 1971: 319; AL-KASIMI 1983: 60). Ideally, these equivalents should convey the same meaning; however, due to the existence of different types of non-equivalence between languages, it is often impossible to find or design a target-language equivalent that successfully conveys *all* the aspects of source-language meaning (culture-specific meanings, unique connotations...) and is simultaneously applicable to the same range of both semantic and pragmatic contexts. By comparing and contrasting the semantic components that comprise the meaning of the English collocation and its Serbian counterparts, we aim to describe all the similarities and differences as well as shed light on the limitations of bilingual dictionaries as translation tools. The conducted analysis yielded the following results: (1) the dictionaries used mostly offer non-idiomatic (explanatory-descriptive) equivalents, i.e. translations of various definitions, explanations and synonyms of this English idiom; (2) no dictionary offers an equivalent that is semantically as broad as the idiom and the collocation we examined; (3) despite certain similarities, it is noticeable that dictionary equivalents are not universally applicable to every semantic and pragmatic context in which the English collocation can be used and that there are important differences in meaning between the English collocation and its Serbian equivalents.

Keywords: translation equivalent, bilingual dictionary, idiom, go, out on a limb